

47

İSTENMİYEN GEBELİKLERDE ETKİLİ FAKTÖRLER ve KONTRASEPTİF KULLANIMI

Sebahat ATAR GÜREL, Hulusi GÜREL

YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM ABD

GİRİŞ: Bölgemizde istenmeden oluşan gebeliklerin sık olduğunun gözlenmesi nedeniyle bu gebeliklerde etkili faktörlerin ve kontraseptif kullanımının araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM: Ocak - Haziran 1996 tarihleri arasında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniğine antenatal takip için başvuran gebelerde çalışma gerçekleştirildi. İstemedi gebeleri kaldığını bildiren 117 olgu çalışma, isteyerek gebeleri kaldığını bildiren 243 olgu kontrol grubunu oluşturdu. İstatistiksel değerlendirmeler χ^2 ve Student t testi ile yapıldı. Anlamlılık sınırı olarak $p < 0.05$ alındı.

BULGULAR: Popülasyonumuzda istenmeyen gebelik oranı %32.5 bulundu. İstemedi gebeleri kalanlarda okuma yazma bilmeyenlerin oranı %57.3 ile isteyerek gebeleri kalanlardan (%19.3) anlamlı olarak yüksek bulundu ($p < 0.001$). İstemedi gebeleri kalanlarda ileride başka çocuk istemeyenlerin oranı anlamlı olarak yüksekti. Dört kararsız olgunun dışında sadece 3 (%2.6) olgu ileride tekrar gebeleri kalmayı düşünürken isteyerek gebeleri kalanlarda bu oran %46.9 bulundu ($p < 0.001$). Geçmişte kontraseptif kullanımı sorgulandığında istemedi gebeleri kalanların %80.3'ü herhangi bir kontraseptif yöntem kullandığını belirtirken bu oran isteyerek gebeleri kalanlarda %58.8 oldu ($p < 0.001$). Gebeleri kalmadan hemen önce kontraseptif yöntem kullanımı istemedi gebeleri kalanlarda %64.1 ile isteyerek gebeleri kalanlardan (%11.1) anlamlı olarak yüksekti ($p < 0.001$). Her iki grupta da postpartum kontrasepsiyon isteği %90'ın üzerinde olup tüp ligasyonu gibi kalıcı bir yöntem isteği, istemedi gebeleri kalanlarda %2.6'ya karşılık %20.7 gibi yüksek oranda bulundu.

SONUÇ: Bölgemiz için istemedi gebeleri kalma önemli bir sorundur. Gebeliğin erken dönemlerindeki tahliye küretajlar da dikkate alındığında istenmeyen gebelik oranının %32.5'den çok daha yüksek olması mümkündür. İstemedi gebeleri kalanlarda kontraseptif yöntem kullanımının yüksek olmasına rağmen gebeleri kalmaları bu yöntemlerin bilinçli olarak kullanılmadığını göstermektedir. İstemedi gebeleri kalanlarda eğitim düzeyinin düşük olması bu konuda da eğitimin önemini vurgulamaktadır. Eğitime önem veren, bölgenin insanının isteklerini dikkate alan, acil kontrasepsiyon ile ilgili programların yapılması uygulanmasına ihtiyaç vardır.

48

İLERİ YAŞ GEBELİKLERİNDE SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLER ve KONTRASEPSİYON KULLANIMI

Sebahat ATAR GÜREL, Hulusi GÜREL, Yalçın ŞİMŞEK

YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM ABD

GİRİŞ: Otuzbeş yaş üzerindeki gebeliklerin kontrasepsiyon kullanımı ve sosyodemografik özelliklerinin araştırılması amacıyla çalışma planlandı.

YÖNTEM: Ocak - Haziran 1996 tarihleri arasında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniğine başvuran 360 gebeden otuzbeş yaş ve üzerindeki 33 gebeleri çalışma grubu, 35 yaş altındaki 327 gebeleri kontrol grubu olarak alındı. İstatistiksel değerlendirmeler χ^2 ve Student t testi ile yapıldı. Anlamlılık sınırı olarak $p < 0.05$ alındı.

BULGULAR: Otuzbeş yaş ve üzerindeki gebelerde eğitim düzeyi anlamlı olarak düşük bulundu. Otuzbeş yaş ve üzerindeki gebelerin yarısından fazlası (%54.5) okuma yazma bilmezken bu oran otuzbeş yaş altındaki gebelerde %29.4 bulundu ($p < 0.05$). Otuzbeş yaş altındaki gebelerin %35.8'i ileride tekrar gebeleri kalmayı düşünürken 1 kararsız olgunun dışında yaşlı gebelerin hiçbirisi ileride başka gebelik düşünmüyordu ($p < 0.001$). İstemedi gebeleri kalma oranı yaşlı gebelerde anlamlı olarak daha yüksek bulundu. Yaşlı gebelerin %72.7'si bu gebeliğin planlanılmadan olduğunu ifade ederken bu oran 35 yaş altındaki gebelerde %28.4 bulundu ($p < 0.001$). Yaşlı gebelerde daha önce kontrasepsiyon kullanma oranı ve gebeleri kalmadan hemen önce kontrasepsiyon kullanma oranı genç gebelerden anlamlı olarak yüksek bulundu ($p < 0.05$, $p < 0.01$). Yaşlı gebelerin %48.5'i bir kontraseptif kullanırken gebeleri kaldığını ifade ederken bu oran genç gebelerde %26.3 oldu ($p < 0.01$). Yaşlı gebelerde parite, evlilik süresi, spontan abortus ve tahliye küretaj sayısı anlamlı olarak daha yüksek bulundu.

SONUÇ: Otuzbeş yaş ve üzerindeki gebeliklerin çoğunluğu planlanılmadan, etkili bir kontrasepsiyon kullanılmamasının sonucunda oluşmaktadır. Perimenopozal dönemde etkili kontrasepsiyon kullanımının sağlanması ve kadınların eğitim düzeyinin yükseltilmesi, ileri yaş gebeliklerinin önlenmesinde en önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.